

Opwettense watermolen

(Opw)

Datum	Saldo	Hoorvervald in K.O.	Artikel	Aantal stu of	Prijs per 100 K.O.	Bedrag
DAOSTEEKING VAN AANKOMST Sinds 1884 Calve Arvaliteit DELF 4 DEC 1940 CC22						
Volgr. van het bordereel Nr. _____			Aantal zieldagen	8	8,80	176 00
Volgr. van de quitantie Nr. 16					8,60	172 00
Ontvangen			Gld. 60	Ct.	8,40	84 00
van de Fa. Gebrs. van Hoorn					8,40	142 80
H. U. H. M. N. (H.N.)					8,90	35 60
voor geleverde goederen volgens factuur d.d. 27 November 1940					9,80	49 00
verhoogd met 10 ct. zegelkosten.					9,00	45 00
Delft, den 5 December 1940						
N.V. M.J. TOT EXP. DER OLIEFABRIEKEN CALVE-DELFT						
p.p. <i>Monnikhuizen</i> <i>Calve</i>						
Model P 263 bis						

Opwettense watermolen (St Jansmolen)
Opw 1

Algemene kenmerken		Omschrijving/toelichting
Plaats	Opwetten Opwettenseweg 199-203	Gemeente Nuenen
Waterloop	Kleine Dommel	Waterschap de Dommel
X-Y coördinaat	164893, 385622	Ten-Bruggencate nr. 02605 Van Halder nr. 46
Kadastrale percelen	Gemeente Nuenen Sectie D, Nr. 3863	
Eigenaar	Particulier	Dhr. P. D. Geboers
Type molen	Dubbele onderslagmolen	Watterrad korenmolen Ø 9,30 m, Watterrad oliemolen Ø 7,50 m
Water-/stuwrechten	Eigenaar	Dhr. P. D. Geboers
Functie	Graanmolen & Oliemolen/leerlooierij	Voorheen ook houtzagerij Voorheen ook volmolen
Bouwjaar/ouderdom	11 ^e eeuw 1335 en 1337 1453 -1798 1546 1644 1672 (rampjaar) 1764-1766 1884 ca. 1885-1925 1900 1956-1963 1968 2010-2012 Zomer 2018	Mogelijke bouw molen vanuit Abdij St Truiden. Vermeldingen inzake overdracht/verkoop van de molen. Als <i>banmolen</i> aangemerkt. Pegelpeil vastgesteld (plakkaat Karel V) Molen door brand verwoest. Stuwen gestreken om inundatie rond De Bosch te versnellen. Molencomplex volledig door brand verwoest en herbouwt. De molen door Vincent van Gogh geschilderd. Bouw en afbraak droogschuur looierij Opwettenseweg wordt om de molen heen gelegd. Kl. Dommel wordt verlegd; molenkolk noordzijde v.d. Opwettense weg met vuilnis gedempt. Het maalbedrijf wordt gestaakt. Molenaarshuis, Oliemolen, Klothuys gerestaureerd. Droogschuur vm leerlooierij herbouwd. Extreme droogte: te weinig water om te malen:
Monumentenstatus	Beschermd Van Gogh molen*	Rijksmonumenten (14-06-1972): Monumenten nr. 30829 (molenaarshuis); nr. 30830 (14-06-1972/3-5-2018) (graanmolen + oliemolen)
Landschappelijke waarde	Groot	Bovenstrooms van de molen ligt een aanzienlijk molenlandschap met alluviaal bosgebieden.
Natuurbescherming	Natte Natuurparel- Natuurnetwerk Brabant	Stroomop- en afwaarts

**In 2011 is een replica van deze Van Gogh-molen gebouwd in het Binjiang Park in Nanjing (China)*

Opw 2

Thema 1: Molencomplex			Oordeel
Staat van hoofdgebouw (molens)	Zeer goed	Volledig gerestaureerd in 2010	
Staat van bijgebouwen	Zeer goed	Idem gerestaureerd. In 2011/2 de droogschuur van de voormalige leerlooierij herbouwd.	
Bijzondere elementen	Compleet ensemble! Veldkeien-bestrating. Klothuys. Sluizen met (paling) roosters. Relict v/e aflaatsluisje bovenstrooms.	De raderen van de beide molens zijn de grootste van Nederland.	
Graanmolen: -Maalwerk -Waterrad	Zeer goed	Korenmolen volledig intact en: maalvaardig. Volledig intact en frequent draaiend (<i>Grootste rad van NL</i>).	
Oliemolen -Maalwerk: -Waterrad	Matig	Aandrijving nog nagenoeg compleet; Kollergang & persinstallaties ontbreken. Volledig intact: kan draaien. (<i>Op een na grootste rad van NL</i>)	
	Zeer goed		
Overige gebruiksvormen		Oliemolen sinds 2011 in gebruik als deel van restaurant Droogschuur: restaurant.	
Waterwerken			
Stuwwerken	Zeer goed	Lossluis en de maalsluis v/d oliemolen bevat relicten van (palingbun/-roosters).	
Sluiswerk/ Verdeelwerk	Zeer goed	Intact	
Molenkolk	Slecht	Vm. molenkolk achter de stuw met omlegging weg <1950 tot watergang omgevormd. Resterend deel gedempt.	
Waterpeilen: Stuwpeil zomerpeil ruststand winterpeil ruststand	15,07 m NAP 14,64 m NAP 15,07 m NAP Onderpeil 13,20 m NAP		
Historisch stuwpeil - onderpeil	Zomerpeil 14,80 AP Winterpeil 15,23 AP Onderpeil 13,57 m+AP	[Wsk, ca.1880]	
Afslag-/overlaat		Stroomafwaarts van de molen is de beek in de jaren 50/60 rechtgetrokken, waardoor de beek nu door de toenmalige afslagtak stroomt.	
Vispassage			
Eindoordeel Molencomplex	Zeer Goed	<i>Het molencomplex bevindt zich sinds de restauratie in een uitstekende staat</i>	

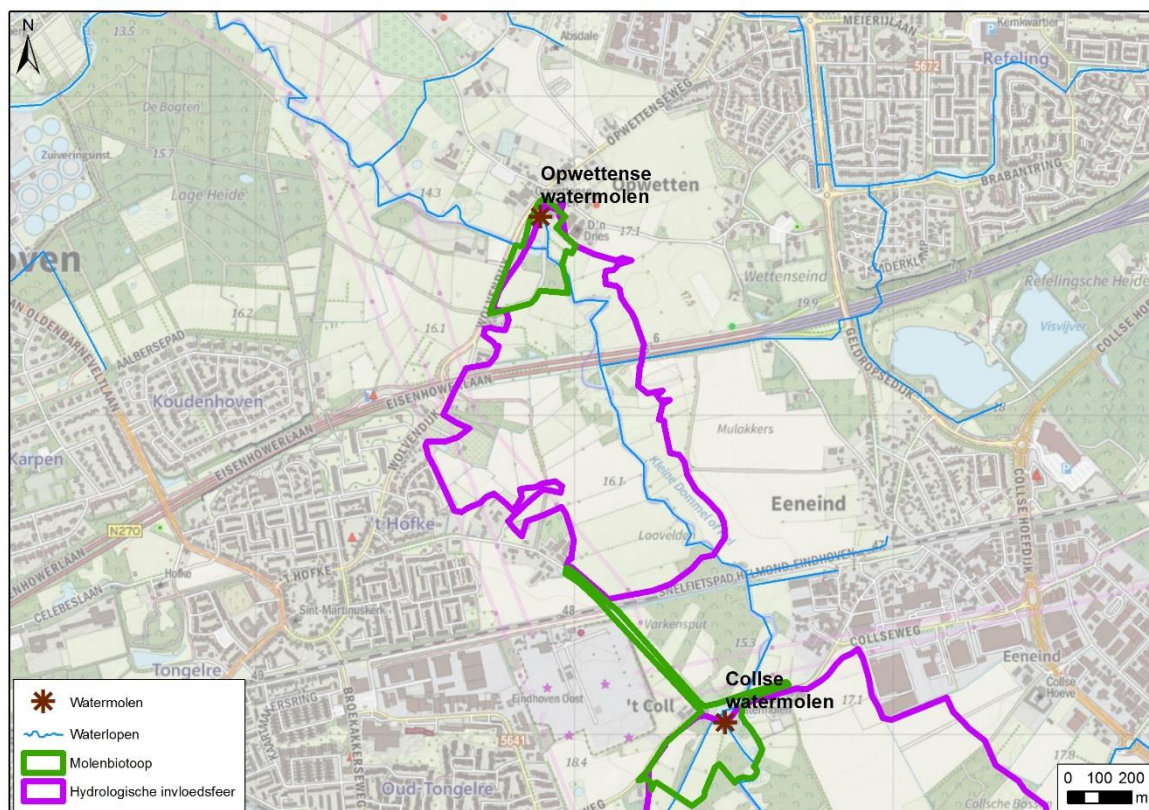
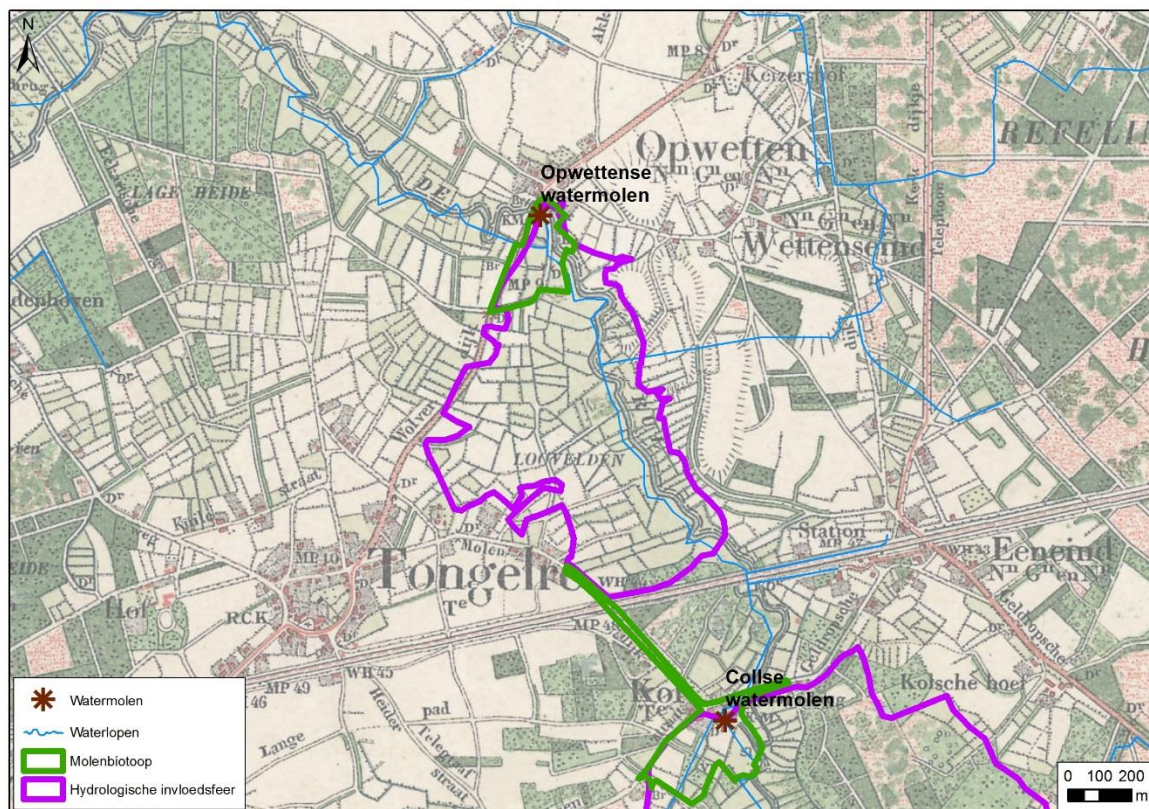

Opw 3

Thema 2: Watermolenlandschap				Oordeel
Afvoer Kleine Dommel		Gemiddeld Φ : 1,4 m ³ /s		-
Stuwschaduw - Oppervlakte		57 ha	Molenlandschap: 58 ha	
Molenbiotop (ha)		5,4 ha	(Landgoed-status)	
Morfologische toestand beek		Goed/Matig	Beek in de jaren 50/60 van de 20 ^e eeuw alleen nabij molen rechtgetrokken/aangepast. Rest nog vrij natuurlijk.	
Morfologische structuren dalvloer		Matig	Het dal bestaat grotendeels uit weiland en wat alluviaal bosjes (o.a. moerkuilen). Doorsnijding dal door A270.	
Actueel landgebruik op het dalvloer				
Natuur	Ext. Grasland	<5%	Stinseflora nabij molen.	
	Bos: Alluviaal	20%		
	Bos: productie	0%		
Bebouwing	In historische context	<1%	In de directe omgeving een historische boerderij.	
	Modern	5%	Aan de rand van het beekdal hebben zich boerderijen, bedrijven en een kas gevestigd (op 0,5 km).	
Agrarisch	Akkers	0%		
	Weide	70%		
Authenticiteit landschap				
- Kavelstructuren		Goed	Kavelstructuur herkenbaar	
- Lijnvormige elementen		Goed	Herkenbaar, (o.a. oude laanbeplanting) maar verstoord door snelweg.	
Eindoordeel molencomplex			Zie thema 1	
Eindoordeel Watermolenlandschap				
		Goed	Veel oorspronkelijke elementen nog aanwezig met uitzondering van waterlopen bij de molen.	

Opwettense watermolen

Opw 4

Opw 5

Thema 3: Techniek – onderslag			Oordeel
Afvoeren Kleine Dommel	Gemiddeld Φ: 1,4 m³/s Maatgevend (MA): 4,5 m³/s?		
Opp. molenlandschap	31 ha		
Waterrad	Metaal raderen met platte houten schoepen	Koren-/ Ø 9,30 m, 0,8 m breed, 44 houten schoepen Olie-/houtzagerij/volmolen Ø 7,50 m, 0,70 m breed; 32 houten schoepen	
Gangwerk		Korenmolen: compleet met sleepluiwerk Olie-/houtzaagmolen: nog aanwezig idem aandrijving.	
Maalwerk		Korenmolen: 1 koppel 17 ^{er} kunststenen. Oliemolen/houtzagerij: slagbank en zaag-installatie afwezig.	
Water-/stuwrechten	Eigenaar	Dhr. P.D. Geboers	
Verval (Vh) <i>Stuwpeil</i>	1,4 m (0,9 m in rust) 15,07 m NAP		
Functioneel gebruik	<i>Korenmolen.</i>	Maalvaardig en draait elke zondag / speciale gelegenheden	
	<i>Oliemolen</i>	Kan nog loos draaien (incidenteel)	
Minimaal debiet (ϕ) <i>Het hier opgegeven debiet indiceert al het sub-optimale niveau van functioneren. Voor een fatsoenlijk gebruik zijn hogere debieten noodzakelijk.</i>	$\eta = 0,3$; $A_v = 4$ kW $\Phi_{\min} = 1,0$ (1,5) m³/s	Molen kan wel geruime tijd malen na opstuwung tot 15,07 m NAP; (Peil in ruststand ruim onvoldoende)	
Maalwerk: korenmolen	Volledig intact		
Maalwerk: oliemolen	Diverse relictten	Relictten aandrijving nog wel aanwezig.	
Waterwerken	Intact		
Eindoordeel Techniek	Zeer goed	<i>Graanmolen:</i> in prima toestand	
	Matig	<i>Oliemolen:</i> Technische installaties binnen voor grootste deel verdwenen. Wel nog werkend rad.	

